

ŚIST

Świętokrzyski Instytut
Samorządu Terytorialnego

Obowiązek sprawozdawczy organizacji pożytku publicznego

2022

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Rządowy Program
Rozwoju Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Organizacje posiadające status organizacji pożytku publicznego zobowiązane są do corocznej sprawozdawczości, której celem jest zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu do informacji na temat zakresu prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego. Sprawozdania sporządzane przez organizacje pożytku publicznego powinny w szczególności jasno informować o tym, jak organizacje te realizują swoje cele statutowe, w tym zlecone przez organy administracji rządowej lub samorządu terytorialnego zadania publiczne i umożliwiać społeczną kontrolę gospodarowania powierzonymi środkami, w tym pochodzącymi z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

W myśl art. 23 ustawy o działalności organizacji pożytku publicznego i o wolontariacie organizacja pożytku publicznego zobowiązana jest do sporządzenia i ogłoszenia dwóch rodzajów sprawozdań: rocznego sprawozdania finansowego oraz rocznego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności. Oznacza to, iż po podjęciu przez właściwe władze podmiotu posiadającego status opp uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania finansowego na ww. organizacjach ciąży obowiązek publikacji sprawozdania merytorycznego i zatwierdzonego sprawozdania finansowego w internetowej bazie sprawozdań, prowadzonej przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Zgodnie z art. 45 ust. 1. Ustawy o rachunkowości sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, jednak nie później niż do końca 3 miesiąca nowego roku obrotowego.

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego OPP mają obowiązek opublikować (zamieścić) sprawozdanie merytoryczne i zatwierdzone sprawozdanie finansowe (czyli po podjęciu uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania, samej uchwały w bazie się nie umieszcza) w internetowej bazie sprawozdań prowadzonej w terminie:

- **do 15 lipca** – dotyczy to OPP, których rok obrotowy jest taki sam jak rok kalendarzowy
- **do 30 listopada** – dotyczy to OPP, których rok obrotowy różni się od roku kalendarzowego.

Sprawozdanie zatwierdzone przez odpowiednie władze organizacji (np. walne zebranie, radę fundacji) musi być przyjęte najpóźniej do końca szóstego miesiąca od dnia

zakończenia roku obrotowego. OPP nie wysyłają sprawozdań w wersji papierowej i nie mają obowiązku publikowania sprawozdania w Monitorze Polskim B.

Jeśli organizacja pożytku publicznego nie zamieści, nie prześle sprawozdania merytorycznego i finansowego w ustawowym terminie lub prześle je jako niepełne, budzące wątpliwości to czekają ją poważne sankcje:

- Za nieopublikowanie zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego w ustawowym terminie OPP nie zostanie zamieszczona na wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania 1% podatku za dany rok. Dotyczy to tych organizacji, które uzyskały status OPP w latach wcześniejszych niż rok, za który jest rozliczenie podatkowe
- W pozostałych przypadkach (przepisy ich nie określają, ale zapewne może chodzić np. o przesłanie sprawozdania niepełnego lub błędnie sporządzonego) dyrektor NIW wzywa organizację do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień dotyczących naruszenia obowiązków sprawozdawczych. Jeżeli OPP nie zastosuje się do wezwania dyrektora w ciągu 30 dni od daty ich przedstawienia występuje z wnioskiem do KRS o wykreślenie jej statusu OPP.

Organizacja posiadająca status OPP musi ponadto złożyć sprawozdanie finansowe w urzędzie skarbowym w ciągu 10 dni od daty jego zatwierdzenia. Natomiast obowiązek wysłania sprawozdania finansowego do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) uzależniony jest od prowadzenia przez organizację działalności gospodarczej. Podmioty posiadające status OPP, które prowadzą działalność gospodarczą są obowiązane do przesłania do KRS sprawozdania finansowego wraz z odpisem uchwały lub postanowienia właściwego organu organizacji pożytku publicznego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty w terminie 15 dni od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Jeżeli sprawozdanie finansowe podlegało badaniu przez biegłego rewidenta należy złożyć również sprawozdanie z badania.

Zakres sprawozdań został określony w art. 45 ust 2 i 3 ustawy dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą a w stosunku do jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej w paragrafie 3 pkt 2 rozporządzenia.

- Sprawozdanie finansowe jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej składa się z: bilansu, rachunku wyników i informacji dodatkowej.
- Sprawozdanie finansowe jednostek prowadzących działalność gospodarczą składa się z: bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Sprawozdania finansowe jednostek podlegających corocznemu badaniu obejmują ponadto zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych.

Przepisy ustawy wymagają sporządzenia sprawozdania finansowego w języku polskim, choć może ono – równoległe – zawierać tekst w języku obcym.

Dane liczbowe w sprawozdaniu finansowym oraz sprawozdaniu z działalności jednostki wykazuje się w walucie polskiej. Można wykazywać je w zaokrągleniu do tysiący PLN – jeżeli nie zniekształci to obrazu sytuacji finansowej, majątkowej, ich zmian oraz wyników działalności jednostki, prezentowanych przez sprawozdanie i sprawozdanie z działalności (merytoryczne). Sprzyja to zwiększeniu czytelności i zrozumienia danych liczbowych zawartych w prezentowanych dokumentach.

Celem sporządzenia i prezentacji sprawozdania finansowego jest przedstawienie wiernego i rzetelnego obrazu sytuacji majątkowej, finansowej, ich zmian i wyników działalności, które będą użyteczne dla szerokiego kręgu odbiorców przy podejmowaniu chociażby decyzji o przekazaniu 1% podatku, przekazania darowizny lub oceny przez jednostki samorządu terytorialnego przy przyznawaniu dotacji lub subwencji. Aby ten cel osiągnąć, sprawozdanie finansowe powinno spełniać określone cechy jakościowe.

Zgodnie z założeniami koncepcyjnymi sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych zawartymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości, wyróżnia się cztery główne cechy jakościowe: zrozumiałość, przydatność, wiarygodność i porównywalność

Zrozumiałość

Sprawozdanie jest sporządzane w sposób umożliwiający jego zrozumienie przez czytelników. Zakłada się przy tym, że czytelnicy posiadają wystarczającą wiedzę z zakresu biznesu, działalności gospodarczej i rachunkowości oraz wykazują ochotę do uważnego zapoznania się z prezentowanymi informacjami.

Przydatność

W sprawozdaniu organizacja ujmuje wszystkie informacje, które ze względu na swoją naturę lub istotność mogą być użyteczne przy podejmowaniu przez czytelników decyzji.

Wiarygodność

Organizacja dąży do tego, aby informacje zawarte w sprawozdaniu były wiarygodne. Informacje są wiarygodne, gdy nie zawierają istotnych błędów i/oraz gdy zostały sporządzone w sposób bezstronny.

Porównywalność

W celu zachowania porównywalności sprawozdań finansowych za kolejne okresy organizacja wycenia i prezentuje finansowe skutki podobnych transakcji i innych zdarzeń w ten sam sposób. W celu zapewnienia porównywalności może dokonać przekształcenia niektórych pozycji sprawozdań oraz zaprezentować te zmiany w opisie do sprawozdania finansowego.

Zalecanym przez Komitet Do Spraw Pożytku publicznego, najczęściej wykorzystywanym przez organizacje pożytku publicznego formularzem, na którym sporządzany jest bilans jest załącznik nr 6 do ustawy o rachunkowości. Zawiera on zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, ustalony dla jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 688 ze zm.), z wyjątkiem spółek kapitałowych oraz jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 tej ustawy. Wyżej wymienione jednostki, z wyjątkiem spółek kapitałowych mogą sporządzać bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową w zakresie ustalonym

w załączniku nr 1 do ustawy o rachunkowości (art. 46 ust. 6, art. 47 ust. 5 oraz art. 48 ust. 6). W sytuacji, gdy sprawozdania finansowe jednostek pozarządowych podlegają obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy o rachunkowości, to takie sprawozdania (zarówno te sporządzane według załącznika nr 6, jak i załącznika nr 1) powinny także obejmować zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych. Te elementy sprawozdania powinny zostać sporządzone zgodnie z art. 48a ust. 1 pkt 1 i art. 48b ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, w zakresie ustalonym w załączniku nr 1 do ustawy. Należy bowiem zauważyć, że art. 48a i art. 48b nie zawierają zwolnienia ze sporządzenia zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych dla organizacji pozarządowych. Zakres sprawozdania wynikający z załącznika nr 6 dostosowany jest do specyfiki działalności organizacji pozarządowych. Mogą go sporządzać zarówno organizacje prowadzące wyłącznie działalność statutową oraz te, które obok działalności statutowej prowadzą również działalność gospodarczą. Wymienione jednostki sporządzają sprawozdanie finansowe na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, tj. zgodnie z ustawą o rachunkowości. Ze względu na specyfikę działalności, decydując się na sporządzenie sprawozdania finansowego na podstawie załącznika nr 6, jednostki muszą dostosować prowadzenie ksiąg rachunkowych do wymogów określonych w tym załączniku.

Fundacje posiadające statut organizacji pożytku publicznego obowiązane są do corocznej sprawozdawczości, której celem jest zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu do informacji, na jakie cele zostały przeznaczone środki przekazywane przez darczyńców. Ustawa o działalności organizacji pożytku publicznego i o wolontariacie wskazuje, iż organizacja pożytku publicznego zobowiązana jest do sporządzenia i ogłoszenia dwóch rodzajów sprawozdań: rocznego sprawozdania finansowego oraz rocznego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności.